

בבית המשפט העליון

רע"א 7513/15

לפני:

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקשת:

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

נגד

המשיבה:

פלונית

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בחיפה (השופטת ב' טאובר) ברע"א 61429-06-15 מיום
6.10.15

תאריך הישיבה:

ד' באדר ב' התשע"ו (14.3.16)

בשם המבקשת:

עו"ד אילן סובל

בשם המשיבה:

עו"ד האני חורי

פסק דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ב' טאובר) מיום 6.10.15 בתיק ע"ר 61429-06-15, בו נדחתה בקשת רשות ערעור על החלטת בית משפט השלום בחיפה (השופט א' גולדקורן) מיום 12.6.15 בתיק ת"א-39329-04-15. השאלה שלפנינו היא שאלת סמכות עניינית – אימתי ידון בתביעות גמל כנגד קרנות פנסיה וגמל בית הדין לעבודה, ואימתי (אם בכלל), בית המשפט האזרחי.

רקע והליכים קודמים

ב. המבקשת, מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ, עותרת להעברת הדיון בתביעת המשיבה מבית משפט השלום אל בית הדין לעבודה עקב חוסר סמכות עניינית, וזאת לטענתה נוכח פסיקת בית הדין הארצי לעבודה ונוכח חוות דעתו של היועץ המשפטי

לממשלה באחד התיקים בעניין סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969 (להלן החוק) שעניינו סמכות בית הדין.

ג. המשיבה, אשה בת כ-59 אשר עבדה כמזכירה בבית הספר התיכון הנוצרי האורתודוקסי בחיפה, הגישה כנגד המבקשת תביעה לתשלום דמי גמלת נכות, לאחר שחלה החמרה במחלת הסרטן בה חלתה, למרבה הצער. לצורך הטיפול בתביעתה, דרשה המבקשת כי יומצאו מסמכים נוספים – טופס 101; צילום תעודת זהות וספח; ואישור רפואי בדבר אי כשירותה לעבודה – ומשאלה לא הומצאו, הופסק הטיפול בתביעה. בהמשך מיאנה המבקשת, כנטען, לשוב ולטפל בתביעת המשיבה ולדון בה לגופה. המשיבה הגישה איפוא תביעה לבית משפט השלום בחיפה לתשלום גמלת נכות, ולסעד הצהרתי לפיו זכאית היא לגמלת נכות מן המבקשת עד הגיעה לגיל 64, ומגיל זה ועד סוף ימי חייה – לפנסיית זקנה. המבקשת הגישה בקשה לסילוק התביעה על הסף, ולחלופין – להעברתה לבית הדין לעבודה, עקב חוסר סמכות עניינית.

ד. ביום 12.6.15 נדחתה בקשת המבקשת לעניין הסמכות. נקבע כי בלב המחלוקת נושא פרוצדורלי מובהק – טעמי דחיית התביעה של המשיבה – ולא פגיעה בזכות סוציאלית, ועל כן, בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקת בית הדין הארצי לעבודה בע"ע (ארצי) 625/08 אשבל נ' הראל חברה לביטוח בע"מ (2009) (להלן הלכת אשבל), נתונה לבית משפט השלום סמכות עניינית לדון בתיק. כלפי החלטה זו הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה. בית המשפט המחוזי החליט ליתן רשות ערעור לבקשה, ולדון בה כערעור.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

ה. ביום 6.10.15 דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המבקשת, ואשר את החלטת בית משפט השלום בדבר סמכותו העניינית. נקבע כי בהתאם לפסיקה, במקרים בהם עילת התביעה נוגעת לטבורם של יחסי העבודה והביטחון הסוציאלי; מבוססת על זכות העובד להיות מבוטח או נובעת מהסכם העבודה או תנאי העבודה, הסמכות לדון בתיק תהא מסורה לבית הדין לעבודה. ואולם, כאשר מדובר בטענה לפגיעה הנובעת מיחסי המבוטח וקופת הגמל בפן הביטוחי-מסחרי, מסורה הסמכות לבית המשפט האזרחי. בית המשפט קבע כי המקרה דנא עוסק בהיבט ביטוחי-מסחרי ללא זיקה למשפט העבודה או לביטחון הסוציאלי, ומשכך אינו בסמכותו העניינית של בית הדין לעבודה. בית המשפט התייחס לעמדת היועץ המשפטי לממשלה – שהובעה במסגרת דיון נוסף על הלכת אשבל – לפיה מוטב כי לבית-הדין לעבודה תהא סמכות עניינית

לדון בכל התובענות שבין מבוטחים בביטוח פנסיוני לבין הגוף המבטח, בלא קשר למהות התביעה או העילה, וקבע כי אין מקום לסטות מהלכת אשבל, ולהרחיב סמכותו של בית הדין לעבודה לדון בנושאים שאינם בתחום מומחיותו. מכאן הבקשה הנוכחית.

כפי שלמדנו, עד הנה קוימה בתיק ישיבת קדם משפט בבית משפט השלום (21.6.15).

הבקשה

1. ביום 5.11.15 הגישה המבקשת את הבקשה למתן רשות ערעור, בטענה כי היעדר הלכה פסוקה של בית המשפט העליון בסוגית הפרשנות לסעיף 24(א)(3) לחוק מוביל לאנדרלמוסיה פסיקתית. לטענת המבקשת קיימות פסיקות סותרות, הן בבתי-הדין לעבודה והן בבתי המשפט, בהתייחסות לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בנושא ובפירושה של הלכת אשבל, ובשל כך מעלה בקשתה שאלה משפטית וציבורית כללית, ובאה בגדרי המקרים המצדיקים רשות ערעור בגלגול שלישי. לשיטת המבקשת, יש צורך בהכרעה מחייבת של בית המשפט העליון, אשר תתרום לאחידות הלכה לגבי פרשנות סעיף 24(א)(3) לחוק ותסדיר את נושא הסמכויות בין בתי הדין לעבודה לבתי המשפט הכלליים בנושא.

2. לטענת המבקשת, במקרה דנא נקטו הערכאות בפרשנות שגויה להלכת אשבל ולסעיף 24(א)(3) לחוק. לשיטתה, הוראות החוק קובעות כי מתקיימים במקרה דנא מספר תנאים מצטברים המבססים סמכות עניינית ייחודית לבית הדין לעבודה: (א) תובענה של עמית בקופת הגמל; (ב) תובענה נגד קופת הגמל; (ג) עילת תביעה הנובעת מן החברות בקופת הגמל. נטען, כי בית המשפט שגה כאשר בחן מהי מהותה של עילת התביעה, שכן החמיץ הבחנה מהותית שנפסקה בהלכת אשבל, לפיה בתביעה בה הנתבעת קופת גמל, חל סעיף 24(א)(3) ללא סייג, וקנויה סמכות עניינית לבית הדין לעבודה בלא צורך להיעזר במבחנים שהוגדרו בפסק הדין. המבקשת הדגישה את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, לפיה "יש מקום לפרשנות הרואה את סמכותו של בית הדין לעבודה כמשתרעת על כל התביעות שעילתן בחברות בקופת גמל ובכלל זאת בקופות ביטוח, ללא זיקה ליחסי עובד-מעביד" (ההדגשה הוספה). גישתו של היועץ המשפטי לממשלה נובעת – כנאמר – מן ההכרה בכך שתחום החיסכון הפנסיוני, החוסה תחת מאטריית הביטחון הסוציאלי, הוא בתחומי מומחיותו של בית הדין לעבודה.

ח. בתגובתה טוענת המשיבה כי דין הבקשה להידחות, שכן המבקשת מנסה לשנות את ההלכה הברורה שנקבעה בפסק הדין בעניין אשבל, והדבר אינו מצדיק מתן רשות ערעור בגלגול שלישי "על גבה". ראשית, טוענת המשיבה כי המבקשת מנסה למנוע בירור תביעתה לגופה, תוך שימוש בהליכי סרק במטרה לשנות את ההלכה, וזאת בניגוד לחובתה לשמור על מבוטחיה ולעמוד לצידם בעת מחלתם. נטען, כי במקרה דנא לא חרגו בתי המשפט מגדר ההלכה הפסוקה, שכן התביעה נדחתה בנימוק פרוצדורלי בלבד, שאינו קשור ביחסי העבודה, ועל כן אין מקום להעביר את בירור תביעתה לבית הדין לעבודה. בהקשר זה נטען כי עמדת היועץ המשפטי לממשלה אינה בעלת תוקף מחייב, ואף אינה יכולה לסייע בהקשר זה, שכן אין בה קביעה גורפת באשר לשלילת סמכויותיהם של בתי המשפט הרגילים לדון בסכסוך מול קרנות הפנסיה.

ט. שנית, טוענת המשיבה כי הלכת אשבל מיושמת בהצלחה בבתי המשפט, והעובדה כי המבקשת הצביעה על מספר בודד של פסקי דין בהם יושמה באופן שגוי אינה מוכיחה כי קיים "אי סדר" בפסיקה, ואינה מצדיקה מתן רשות ערעור בגלגול שלישי. שלישית, ובאשר לטענתה העקרונית של המבקשת, טוענת המשיבה כי הגישה לפיה כל תביעה נגד קרן ביטוח ופנסיה – לרבות תביעה ביטוחית ומסחרית גרידא – צריכה להתברר בבית הדין לעבודה, היא גישה שגויה, הסותרת את לשון סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 ומייתרת את הסיפה שלפיה התביעות שמקומן בית הדין לעבודה הן אלה "הנובעות מהחברות בקופות או מחובתם של מעסיקים לקופות". המבקשת סבורה שאין מקום לשנות מן הקיום המנחים שנקבעו בהלכת אשבל, לפיהם תיגזר שאלת הסמכות העניינית מעילת התביעה, מן הקשר בין היות העובד עמית בקופת גמל לעילת תביעתו, וממהות ההסדר הביטוחי והזכות הנתבעת במסגרתו.

י. התיק הועבר להרכב (החלטה מיום 1.3.16) ונדון בפנינו, תוך שהבענו דעתנו לכאורה שעקרונית הסמכות צריך שתהא בבית הדין לעבודה, אף שנדרשת "הוראת מעבר". בדיון הדגיש בא כוחה של המשיבה את מצבה הקשה כאשר קשת יום וערירית, המצויה בשלבים מתקדמים של מחלתה בלא כל מקור תמיכה, כלכלי או אחר. בא כוח המשיבה חזר על טענתו לפיה מלשון החוק עולה, כי לצורך קביעת סמכות עניינית יש להידרש הן למבחן זהות הצדדים והן למבחן מהות העילה, וכי אין לשנות מהקבוע בהלכת אשבל, המיושמת במרבית המקרים בצורה נכונה על ידי בתי

הדין ובתי המשפט. הודגש, כי ככל שתתקבל הלכה חדשה, אין להחילה על שולחתו. בא כוח המבקשת בירך על עמדתו העקרונית של בית המשפט, והטעים כי לשיטתו במקרה זה מצוי התיק בשלב עוברי, כאשר אם יושלמו המסמכים שהיו חסרים בשעתו, לא יהיה קושי לדון בעניינה של המשיבה לגופו.

דיון והכרעה

יא. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה ושמיעת הצדדים, החלטנו ליתן רשות ערעור ולדון בבקשה כאילו הוגש ערעור על פי הרשות שניתנה, להחליט במישור העקרוני ברוח בקשת רשות הערעור, אך לא להיעתר לערעור הספציפי מטעמים שיבוארו. שוכנענו שיש מקום לקבל את עמדתה העקרונית של המבקשת בנוגע לסמכותם העניינית של בתי הדין לעבודה; ועם זאת, ובמיוחד בשל נסיבות המקרה וגם בהתאם למקובל בדבר תחולת הלכות שיש בהן חידוש, ומתוך ההגינות ורצון שלא לגרור את ההליכים בעניינה של אשה חולה, ומטעמי יעילות, אין מקום להחיל את הקביעה העקרונית בעניינה של המשיבה (או תביעות אחרות שהגיעו לכלל קדם משפט). על כן תמשיך תביעתה של המשיבה ותתברר כסדרה בפני בית משפט השלום, כפי שיובהר להלן. נאמר על דרך העיקרון: יש ליתן פירוש רחב לסמכות בית הדין לעבודה בנושאי ביטחון סוציאלי, נוכח התמחותו בתחום זה, ולמעט חריגים בנסיבות מיוחדות מאוד, להעביר אליו את הטיפול בנושאי ביטחון סוציאלי, כמו התדיינות בין מבוטחי קופות גמל – למשל – לקופות. ההבחנה בין תביעות "ביטחיות ומסחריות" לבין תביעות "פנסיוניות" שנעשתה בעבר אינה פשוטה ליישום, ועל כן – אם ניטול מקרה כמו ענייננו – עסקינן באותו מבט רחב, בזכויות סוציאליות מובהקות, אשר שכמותו צריך להימצא בחצרי בית הדין לעבודה. אוסיף, כי על פי רוב תישא ההתדיינות בנושאים כגון דא אופי של טענה נגד פסיקת בתי הדין לעבודה (בעתירות לבג"ץ). במקרה דנא הכיוון הפוך – התדיינות (כמו בע"א 7654/06 רזנשטראוך נ' קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (2007) (להלן עניין רזנשטראוך)) נגד הכרעותיהם של בתי המשפט האזרחיים. כך או אחרת, עלינו להכריע.

יב. סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה מוגדרת בסעיף 24(א) לחוק בית הדין לעבודה, הקובע בין היתר כי:

24. (א) לבית דין אזורי תהא סמכות ייחודית לדון –

(1) בתובענות בין עובד או חליפו למעסיק או חליפו שעילתן ביחסי עבודה, לרבות השאלה בדבר עצם קיום

יחסי עבודה ולמעט תובענה שעילתה בפקודת הנזיקין
[נוסח חדש];

(...)

(2) בתובענה בין מי שיכולים להיות צדדים להסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותו בחוק ההסכמים הקיבוציים, תשי"ז-1957 (להלן – חוק הסכמים קיבוציים), בענין קיומו, תחולתו, פירושו, ביצועו או הפרתו של הסכם קיבוצי, או הסדר קיבוצי אחר או בכל ענין אחר הנובע מהם או בענין תחולתו, פירושו, ביצועו או הפרתו של כל דין;

(3) תובענות של חברים או חליפיהם או של מעסיקים או חליפיהם נגד קופות גמל, כמשמעותן בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, או תובענות של קופות הגמל נגד חבריהן או חליפיהם או נגד מעסיקים או חליפיהם הכל אם התובענות נובעות מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות, לפי הענין וכן כל תובענה לקצבה הנובעת מיחסי עבודה;

(4) תובענות שבין עובד לארגון עובדים הקשורות בחברות או בתחום פעילותו של הארגון בעניני עבודה;

(5) בכל ענין שמוענקת לבית הדין האזורי סמכות בו על פי התיקונים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968, ולחוקים אחרים, כמפורט בתוספת הראשונה, או בכל חוק אחר.

יג. עיון בסעיף 24(א) כפשוטו מלמד, כי סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה משתרעת לא רק על סכסוכים שבין עובד למעסיק, אלא גם על סכסוכים בין עובדים ומעסיקים לקופות גמל; על סכסוכים בין עובד לארגון העובדים; על עניינים הנוגעים לחוק הביטוח הלאומי ועוד. סעיפי החוק השונים מתייחסים הן לזהות הצדדים לסכסוך והן לעילות התביעה.

יד. לאורך השנים שימש סעיף 24(א) כר פורה למחלוקות בדבר חלוקת הסמכויות בין בתי הדין לעבודה לבין בתי המשפט האזרחיים הכלליים; ראו לדוגמה עניין רוזנשטראוך, שם נקבע כי בהתאם לפרשנות תכליתית של המונח "עובד" גם תביעתם של עובדים החברים באגודה שיתופית תתברר בבית הדין לעבודה; בג"צ 3716/13 אגד, אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ נ' בית הדין הארצי לעבודה (2014) (להלן עניין אגד) שאישרר קביעה זו (מפי השופטת ברק-ארז); ע"א 2618/03 פ"א.א.א.ס (רסטורנט סוליושנס) בע"מ נ' נחום ליפקונסקי, פ"ד נט(3) 497 (2004) שעסק בשאלת חלוקת הסמכויות שעה שכתב התביעה מאגד מספר עילות שונות; רע"א 2407/14 מורן

רוחם נ' אג'נס פרנס פרס בע"מ (2015) שעסק בשאלת הסמכויות במקרה של גניבת עובד ממעסיק ועוד. בנוסף, התגלעו מחלוקות שונות בדבר סמכותם העניינית של בתי הדין לעבודה לדון בתביעות מבוטחים – עובדים, חברי אגודות שיתופיות ועוד – כלפי קופות גמל (וראו לדוגמה בש"א (י-ם) 8601-01 ע"ד אשל מנחם נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה (2002); בש"א (תא) 3635/07 ארבל הנדסה וקבלנות (1983) בע"מ נ' זכריה כליפה (2007); ת"צ(מרכז) 4457-03-08 קופת התגמולים של עובדי התעשייה האווירית לישראל בע"מ נ' יפה לוי (2008); ה"פ (חי') 214-08 הרשקוביץ נורית נ' קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות (2008); ועוד).

יה. ביום 17.9.09 ניתן בבית הדין הארצי לעבודה פסק הדין בעניין אשבל. באותו מקרה טענו התובעות להפליה בין גברים לנשים בפוליסות ביטוח המנהלים אותן הציעו קופות הגמל הראל, מגדל, כלל ומנורה. סוגית הסמכות העניינית עמדה בלב ההליך. בית הדין הארצי קבע כי מרכז הכובד לבחינת הסמכות העניינית בתביעות נגד קופות גמל, הוא מבחן "מהות העילה", קרי, על בית הדין לבדוק מהו המרכיב הדומיננטי המאפיין את המחלוקת בין הצדדים, והאם מדובר בסכסוך סביב עילה ביטוחית-מסחרית, או שמא בסכסוך הנוגע ב"טבורם של יחסי העבודה והביטחון הסוציאלי". רק במקרה האחרון, כך נקבע, תהא מסורה הסמכות העניינית לבית הדין לעבודה:

"תובענות בהן המחלוקת גופה נובעת באופן ישיר מנושא ביטוחי מובהק, שאין לו קשר ליחסי העבודה, למשפט העבודה והביטחון הסוציאלי, לא יבואו בגדר סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה." (שם, בפסקה 13).

יו. כלפי פסק הדין הגישו ביום 15.12.09 קופות הגמל את העתירה בבג"ץ 10015/09. במסגרת ההליך וביום 7.10.10, הגיש היועץ המשפטי לממשלה את חוות דעתו בנושא – אליה אתייחס בהמשך. עם זאת, ביום 17.3.11 וטרם ניתן פסק דין, חזרו בהן העותרות מן העתירה, והנושא, כמו גם העמדה שהובעה בחוות הדעת מטעם היועץ המשפטי, לא נדון לגופו. הלכת אשבל, כפי שהתקבלה בבית הדין הארצי, ביססה איפוא את המצב החוקי בעת הגשת התביעה בענייננו.

יז. כאמור, כדי לבחון לאיזו ערכאה מסורה הסמכות לדון בתיק, הגדיר בית הדין הארצי את מבחן מהות העילה במובנה הרחב כמרכז הכובד העיקרי לבחינת הסמכות העניינית. בהתאם למבחן זה, ככל שעילת התביעה מתפרשת על פני מספר ענפי משפט, יש לחפש את המרכיב הדומיננטי המאפיין את המחלוקת, לבחון את מהות

העילה, ולקבוע האם על פי תכליתו של חוק בית הדין לעבודה, מן הראוי שבית הדין לעבודה הוא שיכריע בסכסוך. בהקשר זה נקבע כי תכליתו של סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה נוגעת להגנה על הבטחתן של הזכויות החברתיות הפנסיוניות של העובדים כחלק ממשפט העבודה והביטחון הסוציאלי, ונובעת מתוך הכרה משפטית, סוציאלית וחברתית בחשיבות המצרך הפנסיוני. עוד נקבע בהלכת אשבל, כאמור, כי "תובענות בהן המחלוקת גופה נובעת באופן ישיר מנושא ביטוחי מובהק, שאין לו קשר ליחסי העבודה, למשפט העבודה והביטחון הסוציאלי, לא יובאו בגדר סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה" (פסקה 13 לפסק הדין, ההדגשה הוספה - א"ר).

יח. פסק הדין הכפיף איפוא את בחינתן של תביעות המוגשות לפי סעיף 24(א)(3) לחוק לקיומה של זיקה בין עילת התביעה למשפט העבודה, וקבע כי במקרים בהם עיקר המחלוקת נעוץ בהיבטים מסחריים או ביטוחיים, אין מקומה בבית הדין לעבודה. זו הקריאה הפשוטה; אך דומה למקרא פסק הדין במלואו כי הלכת אשבל לא ביקשה לצמצם את סמכויות בית הדין לעבודה אלא להרחיבן במידה מסוימת. דומה שההרחבה טעונה הרחבה נוספת.

יט. כפי שצוין למעלה, יש מקום להידרש לטענה העקרונית שהעלתה המבקשת, בדבר החלת כלל גורף לפיו על כל התביעות כנגד קופות גמל להיכלל תחת סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה, שכן בסופו של יום, מדובר בתביעות אשר רובן ככולן נוגעות לבטחונן הסוציאלי של אדם; זאת – גם אם מבוססות הן בחלקן על עילות חוזיות-מסחריות, שאינן דורשות ספציפית בהכרח את מומחיותו של בית הדין לעבודה.

כ. הלכת אשבל ביקשה לקבוע מבחנים בדבר חלוקת הסמכויות בין בית הדין לעבודה לבתי המשפט הכלליים. עם זאת, ובעיון נוסף, דומה כי גם לאחר המבחנים שהוגדרו, הקושי הוא כי שאלת הסמכות נותרה נתונה במידה לא מעטה לפרשנות ולהתדיינות בכל מקרה. כך, היכולת לקבוע האם מדובר בעילת תביעה ביטוחית-מסחרית או שמא מדובר בעילה הנוגעת בטבורם של יחסי העבודה והביטחון הסוציאלי, במקרים רבים אינה חפה – כאמור – מקשיים, ובודאי נתונה, כבמקרה דנא, לאפשרויות פרשניות שונות, בהתאם לנקודת המבט ולטענות על פי אינטרס הצדדים. בענייננו, לדוגמה, מגדירה המבקשת את לב התביעה כזכות המשיבה לקבלת קצבת נכות – זכות אשר מטבע הדברים קשורה במובהק לבטחונה הסוציאלי של המשיבה – ועל כן מבקשת לסווגה כנושא המצוי בסמכות בית הדין לעבודה; לעומתה, מצדדת המשיבה בקביעת בית המשפט המחוזי, אשר הגדיר את לב הסכסוך כעילת דחיית

תביעתה של המשיבה לקצבה, מידתיותן וסבירותן, ועל כן סווג התביעה ככזו העוסקת בנושא ביטוחי-מסחרי ונתונה לסמכותו של בית המשפט האזרחי.

כא. למעשה, מן האמור עולה כי נוצר שלב מקדמי בהליך, העלול להוביל להרחבת ההתדיינות בין הצדדים במקום לצמצמה, על ידי התכתשות בדבר הסיווג הראוי. אין צורך להכביר מלים בדבר החשיבות ביצירת כלל ברור וודאי בדבר הסמכות העניינית, אשר יצמצם את ההתדיינות ויאפשר לצדדים להתמקד "באופן נקי" במחלוקות המהותיות שביניהם:

"חלוקת סמכויות השיפוט הענייניות בין ערכאות השיפוט הינה שאלת יסוד בתחום המשפט הדיוני. ממקור הסמכות העניינית שואב בית המשפט את כוחו ומרותו. המשפט אמור להגדיר הגדרה ברורה וסדורה מהם סוגי העניינים שכל ערכאה אמורה להיזקק להם, ולהבטיח בכך מסגרת של סדר, יציבות ודאות, וכיבוד הדדי בין הערכאות. הסדר הסמכויות אמור להבהיר לציבור המתדיינים לאיזו ערכאה עליהם לפנות בבקשתם לסעד מבית המשפט. הותרת שאלות סמכות בערפול של אי ודאות אינה רצויה מבחינה מערכתית ומבחינת המתדיין הפרטי (ה"פ" (י-ם) 168-98 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל משרד התשתיות הלאומיות, תק-מח 98(1) 1623). לכן, שאלות של סמכות עניינית צריכות להיחתך, במידת האפשר, בדרך פשוטה, ברורה, ודאית ויציבה". ע"א 9379/03 מיכאל צ'רני נ' מדינת ישראל, סא (3) 822 (2006), בפסקה 13 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה, ההדגשה (הוספה-א"ר).

כב. יפים ומדויקים לענין גם דברי המלומד ס' גולדשטיין:

"מטבע הדברים כל סמכות מחולקת מובילה להתדיינות על השאלה האם בחר התובע בבית המשפט הנכון. מטרת הכללים הדיוניים הכוללים את כללי הסמכות, היא לאפשר לבעלי הדין להתדיין על השאלות המהותיות במחלוקת ביעילות ובהגינות, ולא לסבכם בהתדיינות שוא על שאלות דיוניות דוקא".

ס' גולדשטיין "הערות על הדו"ח של הועדה לבדיקת המבנה והסמכויות של בתי המשפט ובעיית ההפרדה בסמכות בערכאה ראשונה" משפטים יב, 160, 168 (1982).

כג. אף מבלי להידרש לטענת המבקשת בדבר "אי סדר פסיקתי" ופרשנויות סותרות להלכת אשבל ולחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, מן האינטרס הציבורי בייעול ההליכים מתחייבת קביעתו של כלל פשוט ונהיר, המצמצם את מרחב שיקול הדעת הנדרש בעת ההחלטה באיזו ערכאה יידון הסכסוך. באמצעות החלתו של כלל מעין זה, יצומצם שלב מקדמי בניהול התביעה, וכך יתפנו בעלי הדין, כמו גם המערכת השיפוטית, לדון בתביעות לגופן.

עמדת היועץ המשפטי לממשלה

כד. המבקשת הצביעה על עמדת היועץ המשפטי לממשלה כפי שהוגשה במסגרת בג"ץ 10015/09, כמקור אותו ראוי לשיטתה לאמץ לצורך הכרעה בדבר חלוקת הסמכויות בין הערכאות. להלן יובאו בקצרה עיקרי עמדתו.

כה. לשיטת היועץ המשפטי לממשלה, בבואנו לפרש את הקבוע בסעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה, יש לנקוט בגישה פרשנית רחבה למונח "חברות בקופות גמל", ולראותו כמסמך את בית הדין לעבודה לדון בכלל התובענות שעילתן ביחסים שבין מבוטחים בביטוח פנסיוני לבין הגוף המבטח, בין אם מקור הפוליסות ביחסי עבודה בין אם לאו. כך, יש לראות בתביעות הנוגעות לכלל המוצרים הפנסיוניים, לרבות כאלה אשר מקורם בהסדרים ביטוחים-מסחריים שאינם קשורים ליחסי עבודה, כבאות בגדר סמכותם של בתי הדין לעבודה. עמדה זו נסמכת על ההנחה, כי הסמכת בית הדין לעבודה לדון בתביעות לפי סעיף 24(א)(3) מבוססת על אופיו הסוציאלי של המוצר הפנסיוני, ועל כן השאלה האם הוגשה תביעה כזו או אחרת על רקע של יחסי עבודה אינה רלבנטית, ואין צורך להידרש לה.

כו. היועץ המשפטי לממשלה סבר, כי התניית הסמכות העניינית לדון בתביעות קופות גמל רק במקרים בהם רקע של יחסי עבודה, יוצרת מצב בו שתי תביעות זהות כנגד גופים מבטחים יידונו בערכאות שונות רק בשל העובדה שברקע האחת מתקיימים יחסי עבודה ואילו ברקע השניה אינם מתקיימים, ודבר זה עלול להוביל לפיתוחן של הלכות סותרות בסוגיות משפטיות זהות. לדידו, הפרשנות הראויה לחוק בית הדין לעבודה היא כזו המסמיכה את בית הדין לעבודה לדון בתביעות הנוגעות לכלל מוצרי החיסכון הפנסיוני הקיימים בישראל – ביניהם הסדרי פנסיה תקציבית; קרנות פנסיה (לרבות קופות גמל כמשמעותן בחוק קופות גמל); פוליסות ביטוח חיים למקרה של מוות או אבדן כושר עבודה; פוליסות ביטוח לקצבה; פוליסות ביטוח הוניות; וקופות גמל לתגמולים שאינה קופת ביטוח – בלא תלות בשאלת יחסי העבודה, או באופי

הסכסוך. לשיטת היועץ, מאחר שכלל המוצרים הללו משמשים להגשמתה של אותה תכלית חברתית מתחום הביטחון הסוציאלי, יש לראותם כמוצרים זהים לעניין חוק בית הדין לעבודה, ולהכלילם בגדר סמכותו.

בתי הדין לעבודה

כז. עמדת היועץ המשפטי לממשלה מחזקת את הצורך שהועלה כבר בפסיקה, ושהיינו נדרשים אליו מכל מקום, לשמור על אחדות סמכות בין הערכאות השונות; הפתרון הבסיסי – העברת הסמכויות לדיון לבתי הדין לעבודה – מושתת על תכליתם של בתי הדין, ועל הרציונל לפועלם כאמונים על תחום הביטחון הסוציאלי במובנו הרחב, ולא רק על הסוגיות הנוגעות ליחסי עבודה.

כח. בתי הדין לעבודה הוקמו בשנת 1969 מכוח חוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, והחליפו את בית הדין לביטוח לאומי, שפעל מכוח חוק הביטוח הלאומי, התשי"ד-1953, כנתינתו במקורו. לשונה של הצעת החוק המקורית להקמתם הגדירה אותם כ"בתי דין לעבודה ולביטוח לאומי", וההתייחסות למערכת זו היתה כאל מערכת לענייני עובדים ולענייני ביטוח סוציאלי גם יחד; לבית הדין לעבודה ניתנה הסמכות לדון בכל התובענות מכוח חוק הביטוח הלאומי ומכוח חוקים נוספים שהביטוח הלאומי ממונה על ביצועם; עוד על בתי הדין ראו מנחם גולדברג "סמכויות בית הדין לעבודה בראי הפסיקה" עיוני משפט ה' 147 (תשל"ו); וכן סקירתה של השופטת ברק-ארז בעניין אגד, בפסקאות 28-30 וההפניות שם. ראו גם רות בן-ישראל "תפקידו ומקומו של בית הדין", הפרקליט 199 היובל תשנ"ד, 43; י' אליאסוף, "ארבעים שנה לדיני העבודה", קובץ מאמרים (תשס"ה-2002), 81, הכורך את חקיקת העבודה עם חקיקת הביטחון הסוציאלי; ש' נוימן, "בית הדין לעבודה – פעמי ראשית" 199 אליקה ברק אוטוסקין (תשע"ב-2012, 139, 149-151); ד"ר ש' לוי, תורת הפרוצדורה האזרחית – מבוא ועקרונות יסוד (מה' 2, תשס"ח-2008) 234-236; י' רוזן-צבי ההליך האזרחי (תשע"ד-2015), 169.

כט. לאורך השנים, הורחבו סמכויות בתי הדין לעבודה הן לעניין תביעות שעילתן נוצרה בטרם התחילו יחסי העבודה בין הצדדים, או לאחר שאלה הסתיימו (סעיף 24(א)(א) לחוק בית הדין לעבודה), והן לנושאים נוספים שאינם קשורים ליחסי עבודה, אולם מבססים את בטחונם הסוציאלי של האדם (לדוגמה חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התשל"א-1970; חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972; חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980; חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני

משפחותיהם, התשנ"ב-1992; חוק משפחות חד הוריות, התשנ"ב-1992; חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994; חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח-1998 ועוד). כך התפתחה והשתרשה ההכרה, כי תכליתם של בתי הדין לעבודה היא ההגנה על זכויות ורווחה סוציאלית במובן הרחב. הביטוי "משפט העבודה" בו נוהגים בתי הדין לעבודה לעשות שימוש לתיאור שליחותם מתפרש, כך נראה, באופן הכולל את כל נגזרותיה של העבודה, לרבות הביטחון הסוציאלי, רשת הביטחון שעליה נשען העובד הן בעת עבודתו הן לאחר פרישתו אם מטעמי גיל אם מטעמי מחלה ועוד – ואין לנתק בין העבודה לתנאים הסוציאליים.

ל. דברים ברוח זו עלו גם בדין וחשבון הועדה לבדיקת בתי הדין לעבודה (ועדת זמיר, 2006), אשר העניק משנה תוקף לגישה כי לבית הדין סמכות ייחודית לדון בתובענות מתחום הביטחון הסוציאלי:

"מלכתחילה, חוק בית הדין לעבודה הקנה לבית הדין האזורי סמכויות, לא רק בתחום יחסי העבודה, אלא גם בתחום הביטחון הסוציאלי. הוא בא במקום בית הדין לביטוח לאומי, שהוקם על ידי חוק הביטוח הלאומי, התשי"ד-1953, והוסמך לדון בתובענות וערעורים לפי חוק זה ולפי חוקים נוספים, כגון, חוק הגמלאות לנפגעי ספר, התשי"ז-1956.

(...)

נראה שכל חוקי העבודה וכל חוקי הביטחון הסוציאלי שנחקקו לאחר שנחקק חוק בית הדין לעבודה בשנת 1969, הקנו את הסמכות לדון בתובענות הנובעים מחוקים אלה לבית הדין לעבודה. כיום מוקנות לבית הדין לעבודה סמכויות רבות לפי יותר מחמישים חוקים, ובהם שיש עשר חוקים בתחום הביטחון הסוציאלי... אפשר להסיק כי מגמת המחוקק היא, מאז הוקם בית הדין לעבודה ועד היום, להסמיך את בית הדין לעבודה, ולא בית משפט אחר, לדון בסכסוכים המתעוררים בתחום יחסי העבודה ובתחום הביטחון הסוציאלי.

(....)

בפני הועדה הועלתה הצעה להוציא מבית הדין לעבודה את הסמכויות שאין להן זיקה ממשית ליחסי עבודה, כלומר, את הסמכויות המוקנות לו כיום בתחום הביטחון הסוציאלי, או חלק מסמכויות אלה.

(...)

לכאורה, הצעה זו עולה בקנה אחד עם שם בית הדין: בית הדין לעבודה. אך בפועל שם זה אינו מתאר, ומלכתחילה לא תיאר, באופן נאמן את המהות של בית הדין. שהרי, כאמור, בית הדין הוקם מלכתחילה כבית דין לעבודה ולביטחון סוציאלי.

(...)

הועדה סבורה, כי ענייני הביטחון הסוציאלי, ובמיוחד ענייני הביטוח הלאומי וענייני ביטוח הבריאות הממלכתי, דורשים מומחיות וגישה מיוחדת, כמו גם נגישות, הליכים פשוטים ועלות נמוכה, במיוחד לתובעים שאינם מיוצגים על ידי עורכי דין. אכן, לא נשמעה טענה נגד התפקוד של בית הדין לעבודה בעניינים אלה. נראה שגם המחוקק דעתו נוחה מן התפקוד של בית הדין לעבודה בעניינים אלה, שהרי מאז הוקם בית הדין לעבודה המחוקק מעביר אליו באופן עקבי את הסמכות לדון בעניינים מתחום הביטחון הסוציאלי. לפיכך, הגיעה הוועדה למסקנה שאין הצדקה להמליץ על העברת עניינים מתחום הביטחון הסוציאלי, המצויים כיום בסמכותו של בית הדין לעבודה, לסמכותו של בית השפט או של בית דין אחר." (עמ' 65-69 לדו"ח הועדה).

לא. בהתאם לגישה האמורה, ונוכח התכלית הסוציאלית העומדת בבסיס בית הדין לעבודה, גם פסק בית משפט זה ברוח דומה; וראו לדוגמה עניין רזנשטראוך, בפסקה י"ג(8), שם נאמר כי "... בית הדין לעבודה הוא אכן הפורום המתאים לדיון בסכסוכים הנוגעים לקרן פנסיה מסוגה של קרן הגמלאות של חברי 'אגד'". בעניין אגד ציינה השופטת ברק-ארז (פסקה 27) כי "פסיקתו של בית משפט זה בעניין רזנשטראוך אינה מייצגת חריג לכלל, אלא את הכלל החדש", והכוונה היא, בין השאר, להרחבת "היקף סמכותו של בית הדין לעבודה בתחום הביטחון הסוציאלי"; ועוד (פסקה 36 בפסק דינה): "... תחום הביטחון הסוציאלי הוא אחד משני תחומי האב שבו ממוקד תפקידו של בית הדין לעבודה... כידוע, הפנסיה היא מהתחומים החשובים של הביטחון הסוציאלי האישי והחברתי, ותכליתה להבטיח שלעת זקנה יוכלו הגמלאי ובני משפחתו לנהל את אורח חייהם בדרך מכובדת מבלי שיהיו תלויים בצדקה". הדברים יפה כוחם גם במקרים של גמלת נכות, שהיא נושא סוציאלי למהדרין.

לב. סעיף 24(א)(3) לחוק מגדיר, כי סמכות בית הדין לעבודה תתפרש על פני תובענות בין חברים ומעסיקים (וחליפיהם), לבין קופות גמל, כהגדרתם בחוק הגנת השכר, וזהות הצדדים היא העומדת בלב הסעיף (ובלבד כמובן שהתביעה נובעת

מחברותם בקופה). יוזכר, כי בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958 מוגדרות קופות גמל באופן הבא:

"קופת גמל" – קופת חולים, קופת תגמולים, קרן פנסיה או ביטוח או קרן או קופה כיוצא באלה שהעובד חבר בה, או קופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה שהמעסיק והעובד או המעסיק בלבד חייבים לשלם לה מכוח הסכם קיבוצי או צו הרחבה, או מכוח חוזה עבודה או הסכם אחר בין העובד והמעסיק שניתנה להם הסכמת קופת הגמל וכן קופת גמל כאמור שמטרתה ביטוח העובד ושאיוריו שהעובד בלבד חייב לשלם לה מכוח הסכם קיבוצי או צו הרחבה או תאגיד ששר העבודה אישר תשלום לו לענין סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963. (ההדגשות הוספו-א"ר)

לג. סבורני, כי פרשנות המאפשרת הכללתן של כלל תביעותיהם של עובדים ומעסיקים נגד קופות הגמל, בלא תלות באופיה של המחלוקת או בסוג הקופה, בגדרי סמכותם של בתי הדין לעבודה, מתיישבת עם לשון סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה כמו גם עם תכליתם של בתי הדין לעבודה כפי שהוצגה מעלה. הלוא הם העוסקים בתחום הביטחון הסוציאלי במובנו הרחב, ובהם יושבים שופטים מקצועיים ונציגי ציבור הצוברים מומחיות מיוחדת לעניין. פרשנות זו מעצבת כלל אחיד וברור, אשר יוביל – דומה – לחיסכון בהתדיינויות ובזמן שיפוטי וימנע כל מה שמערכת שיפוטית הוגנת ותכליתית תצפה להימנע הימנו.

לד. בסיכומי של יום, מערך קופות הגמל, על כלל היבטיו ואפשרויותיו הביטוחיות, וחיוניותו העצומה לרווחת האדם העובד, נועד בראש וראשונה לשמר את בטחונו הסוציאלי של המבוטח ולהבטיח את רמת חייו ברגעי משבר ולעת פרישה. אין ערוך לחשיבות הדבר. אף כאשר המחלוקת בין הצדדים נושאת באופן משפטי-טכני אופי חוזי או מסחרי, שלצורך בחינתו לכאורה אין נדרשת מומחיותו של בית הדין לעבודה, הנה בבחינת המכלול, מדובר בתביעה הנוגעת במובהק בבטחונו הסוציאלי של אדם, בעתידו וברווחתו, וביכולתו לקיים את עצמו בכבוד. אשר על כן, נראה כי הערכאה המתאימה לדון בנושא, היא בית הדין לעבודה, שהתכליות הרחבות של שמירת בטחונו של האדם, כמובן על פי זכויות שצבר ומתוך הוגנות גם כלפי הגוף המבטח, עומדות לנגד עיניו. כך, כדי שתביעה של עובד או מעסיק וחליפיהם תבוא בגדר סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה בהתאם לסעיף 24(א)(3) לחוק, אין להידרש לאופיה של המחלוקת (בין אם ביטוחית-מסחרית היא או בעלת אופי סוציאלי במישורין) או להבחנה בין הסוגים השונים של קופות הגמל (ככל שהן נכנסות להגדרות המצויות בחוק הגנת השכר לעניין קופת גמל). די בכך שהתביעות הללו נובעות, במבט רחב, "מהחברות בקופות או מחבותם של מעסיקים לקופות", כלשון הסעיף. נעיר, כי

בכל הנוגע לנזיקין חל האמור בפסקה 12 להלכת אשבל, קרי, ככל שהמדובר בעילות נזיקיות יחול האמור בסעיף 24(א)(1) ו-24(א) (1ב) לחוק בית הדין לעבודה, הא ותו לא.

תחולת ההחלטה

לה. "דרכו של המשפט שמעת לעת מתחדשים בו חידושים. הוא משתנה עם שינויי העתים, ועם השינויים בתפיסות החברתיות, הכלכליות והפוליטיות" (דנ"א 4011/04 עיריית ירושלים נ' עזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל, נט(4) 8,15 (2004) מפי השופט טירקל). נידרש עתה לשאלת תחולת החלטתנו.

לו. ככלל, ברע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עזבון אלחמיד (2006) נקבע (ברוב דעות), כי הלכות חדשות של בית המשפט העליון חלות הן פרוספקטיבית והן רטרוספקטיבית על עניינים תלויים ועומדים. עם זאת, אינטרס ההסתמכות של הפרט, אשר נסמך על ההלכה הקודמת, מחייב חריגה מכלל זה במידת הצורך, וזאת נוכח שיקולים מעשיים (דנ"א 3993/07 פקיד שומה ירושלים 3 נ' איקאפוד בע"מ (2011), בפסקה 11 לפסק הדין).

לז. נוכח נסיבות המקרה דנא, ובהתאם לאינטרס ההסתמכות הברור של המשיבה, הקביעה העקרונית מעלה – לפיה כלל התביעות של עובדים, מעסיקים וחליפיהם כנגד קופות גמל צריכות להידון בבית הדין לעבודה – אינה יכולה לחול על תביעתה של המשיבה, שכנמסר קוים בה קדם-משפט. המשיבה, אשה חולת סרטן המבקשת כי תביעתה לקצבת נכות תתברר לגופה, אינה צריכה לשאת את נטל שינוי ההלכה על כתפיה. קביעה זו מתחייבת משפטית ואנושית כאחת. יתר על כן, גם בהתאם למצב המשפטי אשר עמד על פניו בתוקף, לפחות כך הובן במקרים שונים, עת הגישה המשיבה תביעתה, הכרעותיהם של בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי אינן מצדיקות שינוי אופרטיבי בתיק זה (או להלן באשר לדומיו שמצויים בשלב של קדם משפט והלאה), ועל התביעה דנא להמשיך ולהתברר כסדרה, בפני בית משפט השלום.

לח. כאמור, את המצב המשפטי בעת הגשת תביעתה של המשיבה, ביססה הלכת אשבל, בטרם פסקתו של בית המשפט העליון. המשיבה נסמכה על הלכה זו, והגישה תביעתה לבית משפט השלום, תוך מה שראתה כיישום הלכת אשבל. בתי המשפט – השלום והמחוזי – פסעו לפי פירושם בדרך שהותוותה בהלכת אשבל. בית משפט השלום מצא כי מהות המחלוקת נוגעת להפסקת הטיפול בתביעת המשיבה ולטעמי

דחיית תביעתה, אשר עקב אי המצאת כלל המסמכים הנדרשים, לא נבחנה לגופה. הוא פסק כי מאחר שמדובר בשאלת סבירותה ומידתיותה של ההחלטה לדחיית התביעה, עסקינן בהיבט ביטוחי-מסחרי ופרוצדורלי ועל כן הסמכות לדון בתביעה מסורה לבית המשפט האזרחי. קביעה זו אושרה על ידי בית המשפט המחוזי. גם אם במובן העקרוני מטה בית משפט זה את כף ההלכה מכאן ואילך לעבר סמכות בית הדין לעבודה בכגון דא, לא יהא זה מן המידה להשיב את התיק לראשיתו מאל"ף בבית הדין לעבודה. על כן, כאמור, ימשיך להידון בבית משפט השלום.

לט. ובאשר לתביעות אחרות המתנהלות עתה בבתי המשפט האזרחיים: מושכלות יסוד מקובלים הם, כי פסק דין שניתן בהיעדר סמכות עניינית בטל מעיקרו. על בתי המשפט להקפיד בדבר הסמכות העניינית אף אם הצדדים לא העלו מיוזמתם טענה זו, ואף אם הטענה עלתה רק בערכאת הערעור יש מקום לדון בה. עם זאת, כבר נקבע כי במקרים מסוימים, בשל שיקולים של יעילות דיונית ומתוך הצורך למנוע שימוש לרעה בהליכי משפט על ידי צד אשר הפסיד בתביעה, יש מקום להוראת מעבר, שתצמצם את זכותו של בעל הדין כנגד טענה בדבר היעדר סמכות עניינית, ובית המשפט לא יחויב להידרש לה, כדי שלא יתמשכו הדיונים שלא לצורך (ע"א 1049/94 דור אנרגיה בע"מ נ' חמדן, פ"ד נ(5) 820, 829 (1997); רע"א 2750/11 טטיאנה באיבסקי נ' י.ע.ש.ב.ד. בע"מ (2011), בפסקה 6 וההפניות שם; א' גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 35-38 (2015), וההפניות שם).

מ. עלינו להידרש איפוא עם פיתוח ההלכה להוראת מעבר, שתציב מחסום מפני גרירת התדיינות בין בעלי דין באצטלה של יישום שינוי ההלכה. אשר על כן, אציע לקבוע, שהלכה זו תחול אך על תביעות המוגשות מעתה ואילך וכן תביעות שהוגשו אך טרם ננקט בהן קדם משפט, ולא על תביעות המצויות בעיצומם של ההליכים המשפטיים, במובן זה שקוים לגביהן למצער קדם משפט. זאת, כדי למנוע ריבוי הליכים והתדיינות שלא לצורך.

מא. סוף דבר, המשיבה והמבקשת ימשיכו בתיק זה בניהול ההליכים בבית משפט השלום. אנו ממליצים בפני המבקשת לסייע לטיפול מהיר ככל הניתן בתביעה, וננקוט אף לשון דחיפות, מן הטעמים האנושיים הברורים. סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה בהתאם לסעיף 24(א)(3) תחול מכאן ואילך, ובנתון להוראת המעבר, על כלל התביעות של עובדים או מעסיקים וחליפיהם כנגד קופות גמל בלא תלות באופיה של המחלוקת ובאופי קופת הגמל, בכפוף להגדרתה שבחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958.

המשנה-לנשיאה

השופט ט' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה לפסק דינו של חברי המשנה לנשיאה א' רובינשטיין. אני סבורה שהתוצאה שאליה הגיע עולה בקנה אחד עם שני שיקולים חשובים בהקשר הנוכחי: מחד גיסא, מומחיותו של בית הדין לעבודה בנושאים הרלוונטיים, ומאידך גיסא, חתירה לכללים פשוטים ובהירים ליישום בשלב הגשת התובענה. ההבחנה בין תביעות שאופיין הדומיננטי נוגע לתחום הביטחון הסוציאלי לבין תביעות שאופיין הדומיננטי הוא ביטוחי-מסחרי היא הבחנה מורכבת, שאף עליה יכולים להישבר קולמוסים. לכן אין היא מתאימה כמבחן לקביעת סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה, שצריכה להיעשות כאמור על-פי כללים שאינם דורשים הפעלתו של שיקול דעת משפטי מורכב.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של המשנה לנשיאה השופט א' רובינשטיין.

ניתן היום, יא' באדר ב' התשע"ו (21.3.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה